

Csődbe ment terv

Offshore cégbe mentették ki az első magyar bioerőművet

Tódor János

A korábbi kormány sikertörténeteként ünnepelt, 2009 augusztusában Szakolyban átadott első magyar biomassza-erőművet (DBM Zrt.) másfél év alatt vitték csődbe tulajdonosai. A projekten, amelyet a K&H mellett a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) finanszírozott, az állam is több milliárdot bukott. A korábbi többségi tulajdonos Liget Kft. ellen 2010-ben felszámolási eljárást kezdeményeztek a környékbeli beszállító cégek, amelyeknek azóta is mintegy egymilliárd forinttal tartozik. A bioerőmű megálmodói hitelezőik elől menekülve a Liget Kft.-t és vele a DBM Zrt.-ben lévő tulajdonrészüket egy olyan, magyar tulajdonosi háttérű cégnek, az Associated Networks (AN) Kft.-nek adták el, amely egy ugyanazon nevű, Seychelle-szigeteken bejegyzett társaság birtokában van. Az általunk megkérdezettek közül többen is úgy vélik, hogy a kormányváltás tett be az erőműnek, azt követően emelte a hitelek kamatait az MFB. Abban azonban mindannyian egyetértenek, hogy a szakolyi erőmű a magyar bioenergia-ipar állatorvosi lova.

Szakoly, 2012. március 20.

Riporter: – Jó napot! Az erőmű valamelyik vezetőjével szeretnék beszélni.

Biztonsági őr (Pannon Guard Zrt.): – Nincs itt az Imre Gyula úr. A megbízottja is most ment el.

Riporter: – Telefonon beszélhetnék velük?

Biztonsági őr: – Nem jó a telefon, most szerelik.

Riporter: – Mobilon esetleg...

Biztonsági őr: – Oké, fölhívom a helyettest... *(telefonál)*. Az van, hogy a tulaj számát nem adhatja meg senkinek, maguk meg nem mehetnek be. Merthogy ez egy termelő üzem, balesetveszélyes. Ne is várjanak rá, azt mondta.

Riporter: – Itt hagynám a névjegyem, megteszi, hogy fölhívja a tulajdonost?

Biztonsági őr: – Megkérdezem a megbízottat, de addig várjon kint.

Telefonhívás negyedórával később.

Riporter: – Halló, igen, én kerestem, a bioerőműről készülök írni...

Imre Gyula (hisztérikus hangon): – Ki küldte magát?! Ne etessen azzal, hogy csak úgy észébe jutott, hogy megnézi, mi van a Nyírségben... Ki a megbízója?! Miért szimatolnak

utánam? Igen, továbbra is a Liget Kft. a többségi tulajdonos, csak a tulajdonosi kör változott meg. Ne csináljon úgy, mintha nem tudná...

Riporter: – Biztosíthatom, senki sem küldött. És mindeddig arról sem volt fogalmam, hogy ön a társaság új elnöke. Nem találkozhatnánk személyesen?

Imre Gyula: – Én most Székesfehérváron vagyok. Ott élek. Onnan járok le hetente egyszer-kétszer.

Riporter: – Beszélhetnénk a héten személyesen Fehérváron?

Imre Gyula: – Ha annyira sürgős, hívjon fel majd. Csütörtökön ráérek...

Riporter: – Rendben, köszönöm.

(Elmentené, de a hívó száma nem jelenik meg a kijelzőn. Imre Gyula pedig később nem hívja vissza.)

A nagy ötlet

A szakolyi bioerőművet a Dél-nyírségi Bioenergia Művek Zrt. működteti, amelynek fő tulajdonosa 62 százalékos arányban – mint fejlesztő társaság is – a magántókéből alapított Liget Bioenergia Művek Kft. résztulajdonosa volt, még korábban a Tohoku Epcó, Japán egyik legnagyobb áramszolgáltatója, valamint a Gea EGI Zrt., a magyar energetika egyik legismertebb mérnöki intézménye, és a Vis Zrt. Az utóbbi két cég volt az építési munkák fővállalkozója is.

Derzsi Miklós, a bioerőmű egyik első tulajdonosa volt a projekt kitalálója. „Olyan hasznosat akartunk, amit ezzel a munkaerővel, ezen a rossz minőségű földön meg tudunk csinálni.” Az útépítőmérnök végzettségű és korábban igazgatóként dolgozó szakember 2002-ben kényszervállalkozó lett. „Egy svéd cikket olvastam az újságban, ami nem hagyott nyugodni, majd felkerestem Polgárilstvánt (a DBM Zrt. későbbi vezérigazgatóját és tulajdonostársát a Liget Kft.-ben – T. J.), és elterveztük, hogy biomasszát állítunk elő fából egy olyan erőműben, amelyből az országban nincs még egy. Az erőművet az Energia Gazdálkodási Intézettel közösen fejlesztettük ki. Ezen a vidéken 7000 hektáros fás szárú energetikai ültetvényt kívántunk létrehozni. Leginkább a gyenge termőképességű, rossz vízháztartású, belvizes területek jöhettek volna számításba. A tápanyag-utánpótlás szempontjából előnyös, hogy ezeken a területeken általában engedélyezik a szennyvíziszap-kijuttatást is. Az is kedvező, hogy az erőműben évente keletkező ötezer tonna fahamu is visszajuttatható a gazdáknak. Ez nemcsak tápanyag, hanem a talaj savas kémhatását is közömbösíteni tudja” – emlékezett a kezdetekre az „ötlet atyja”.

A kormány által 2008. szeptemberben jóváhagyott energiastratégia a fejlesztés fő irányát a villamos energia „zöldebbé” tételére helyezte, kiemelve ebben a biomassza alkalmasságát. Az Európai Unió előírásai szerint 2020-ig 600 megawattnyi zöldmezős erőművi beruházásra lenne szükség hazánkban. A dél-nyírségi bioerőmű ebből közel 20

megawattot volt képes előállítani. De nem sokáig. Ugyanis 2011 februárjában, másfél éves működés után a DBM leállt, hogy aztán idén februárban félgőzzel újrainduljon.

A kívánatos tulajdonosváltáshoz vezető út

„A bioáram-termelés környezetének bizonytalanságait a hitelező bankok kockázatosnak ítélték, beszüntették a finanszírozást. Az erőmű pénzügyi problémák miatt nem üzemel” – mondta 2011 márciusában egy, a *Heti Válasz* által szervezett, a megújuló energiával foglalkozó konferencián tartott előadásán a Liget Kft. egyik akkori tulajdonosa, egyben a **Gea EGI Energiagazdálkodási Zrt. irodavezetője**, Lontay Zoltán. Úgy vélte, a bioáram-termelés közgazdasági feltételei nem attraktívak nálunk: „Nagy a szabályozási kockázat. Magyarországon drága a hitel, és a hitelezés feltételei folyamatosan romlanak. Sem a kormányok, sem a bankok nem vesznek figyelembe stratégiai szempontokat. Hazánkban a befektetői környezet nem kedvez a szilárd biomassza tüzelésű energiatermelésnek.”

Lontay Zoltán 2012. áprilisi megkeresésemkor a DBM Zrt.-ben kialakult helyzetet nem kívánta kommentálni; annyit azért elmondott, hogy már nincs üzletrésze a Liget Kft.-ben, és szerinte csak a bankkonzorcium nagyjából 5 milliárd forintot bukott a bioerőmű leállásával.

„A történet azzal kezdődött, hogy 2010-ben a beruházást finanszírozó MFB–K&H-konzorcium a DBM Zrt.-nek korábban odaadott hitelek kamatát fel kívánta emelni, ami közgazdaságilag nehéz helyzetbe hozta a működtető társaságot” – tájékoztatott a kialakult helyzetről Demendi László, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Agrárkamara elnöke, a térség korábbi MSZP-s országgyűlési képviselője. Demendi maga is érdekelt volt a projektben, lévén, hogy 2009. július közepén részesedést vásárolt az Ecofinance Finanszírozó (EF) Kft.-ben, és alapító tagja volt az ugyanabban az évben alakult Ecofinance Project (EP) Kft.-nek is. Ők egy biokertészetet kívántak létrehozni, amely az erőmű meleg vizét hasznosította volna. Mindkét társaság tulajdonosai között megtalálható Lontay Zoltán és **Polgári István József** is, akik résztulajdonosai voltak a DBM főtulajdonosának, a Liget Kft.-nek. „Hogy a bank-konzorcium részéről racionális volt-e vagy sem, ezen lehet meditálni, de azt sem tartom elképzelhetetlennek, hogy ez csak ürügy volt a valakik számára kívánatos tulajdonosváltáshoz vezető úton. Ebben a zrt. menedzsmentje és a bankok között vita volt, ezért még vezérigazgató-váltás is bekövetkezett. Az én ismereteim szerint ezen egyezség hiányára hivatkozva a bankok nem adták meg a társaságnak a 300 millió forintos forgóeszköz hitelkeretet, melynek következményeként az üzem 2011 februárjában leállt” – magyarázta Demendi László. Véleménye szerint a DBM Zrt. 2010. évi gazdasági adatai nem támasztották alá a bank ilyen irányú magatartásának szükségességét.

Miután a termelés megszűnt, a folyamatos üzem valamennyi költsége hónapról hónapra halmozódott. Sem a szállítók, sem a munkavállalók nem kapták meg járandóságukat, és Demendi szerint emiatt a magánszektorban minimum ötszázmillió kár keletkezett.

„Tudomásom szerint ezen fizetési kötelezettségek nagyobb része a mai napig fennáll, de az erőmű az új többségi tulajdonossal végül is elindult. Valószínű, hogy neki már jutott hitel...” Demendi László az új többségi tulajdonost képviselő Imre Gyulát személyesen nem ismeri, politikai kapcsolatairól sincs tudomása.

A politika beleköpött

A szakolyi és a környékbeli, több száz hektáron akác-, nyár- és fűzfáültetvényeket telepítő őstermelő-beszállítók, akik tehergépkocsit, faaprítógépet vásároltak, és vállalkozásuk, családjuk jövőjét remélték a biomassza-erőmű prosperálásától, hangoztatták, hogy azok a bizonyos bankfinanszírozási gondok korántsem voltak véletlenek: a pártpolitika, a kormányváltás köpött bele a levesbe. A bank-konzorcium hirtelen kihátrálása – kamatemelése – mellett a politikai leszámolás tette a DBM-t egyik pillanatról a másikra a magyar zöldmezős bioenergiaipar állatorvosi lovává. Amellett, hogy a Szakolyban épült erőmű egyértelműen az előző kormány által preferált sikertörténet volt, (későbbi vesztere) felbukkant egy helyi MSZP-s országgyűlési képviselő, az előbb már említett *Demendi László neve, akit azon nyomban ingatlanpanamával gyanúsított meg Budai Gyula, a Fidesz elszámoltatási kormánybiztosa. Budai szerint Demendi és társai cége, az EP Kft. biokertészet létrehozására előbb egy 35 hektáros szakolyi földterületet vásárolt, majd pedig úgy nyerte el a bierőmű melegvíz-hasznosítására kiírt pályázatot, hogy az erőmű többségi tulajdonosai (akik az EP Kft. -ben egyben Demendi tulajdontársai voltak) másik cégüket hozták ki győztesnek.*

Kerecsen József, a szakolyi képviselő-testület tagja korábban azt állította: az erőmű építőivel abban állapodtak meg, hogy a meleg víz hasznosításának jogát az önkormányzat kapja majd meg, hogy ezzel is javítsa a munkanélküliség rendkívül rossz mutatóit. Ezzel szemben született meg az erőmű vezetésének döntése. Szakoly polgármestere viszont cáfolta, hogy az önkormányzat és az erőmű között lett volna ilyen megállapodás: „A községtől kilenc kilométerre található az erőmű, mire az amúgy is csak 30-35 Celsius-fokos víz ide ért volna, teljesen kihűl. Fűtésre, egyéb kommunális célokra nem lehetett volna használni” – indokolta felvetésünkre Szűcs Gabriella polgármester.

„A vagyonynyilatkozatom mindent tartalmaz, így azt is, miből vásároltam osztatlan közös egyharmad tulajdoni hányadot” – tért ki a 35 hektáros földvásárlásra **Demendi László**, s visszakérdezett: *„Miért ne lehetne egy megyei agrárkamara elnökének földterülete, és miért ne folytathatna gazdasági tevékenységet? Egyáltalán miért ne vásárolhatna bármely magyar állampolgár Magyarországon földet? Talán **Budai Gyula** akarja megmondani, kinek van ehhez joga?”* Nagyon furcsállom – fűzte még hozzá a www.szon.hu-nak 2010 áprilisában nyilatkozva –, hogy *Budai úr miért az első választási fordulót megelőző kampány utolsó napján, a kampánycsend előtt állt elő ezzel.* Nem fogom engedni, hogy jogászok akadályozzák meg *Szakolyban* a fejlesztést, a projekt továbbvitelét. Az itt élő emberek ellen dolgoznak, csak rövid távú, politikai érdekek

szolgáltatást jelenti az ilyen kirohanás. Ha **Budai Gyula** bizonyos jogi határokat átlépett, meg fogom tenni a szükséges jogi lépéseket.”

Az Ecofinance Project Kft. biokertészeti programja elkészült, melynek támogatására a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) 2011. április 18-án 500 millió forint vissza nem térítendő támogatást ítelt meg az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programból.

„Igen ám, de az erőmű ekkor már nem ment, és a fentebb is részletezett körülmények miatt a kertészeti beruházás ezen időpontban komoly kockázatokat hordozott. Reménykedtünk, mert a bank tárgyalt »valakivel«. Közben a kertészet létesítésének hatósági engedélyezési eljárása is megállt a bizonytalanság miatt” – mesélte Demendi.

2011. december közepén nyilatkozott az új tulajdonos az üzem indításáról. Ekkor kérte az EP Kft. az MVH-t, hogy a kertészeti beruházás beindítását a társaság részére 2012. július 1-jétől engedélyezze. Az MVH „ezt a kérelmet elutasította 2012. januárban, majd a fellebbezés folytán a másodfok az elsőfokú határozatát idén áprilisban jóváhagyta”.

„Államtitkár Úr! Most valami történt, az erőmű talán megint mozdulni készül. Erről szeretnék információkat kérni” – fordult a parlamentben idén márciusban Fónagy János nemzeti fejlesztési minisztériumi államtitkárhoz Szakoly ügyében Tasó László nyíradonyi polgármester, a térség fideszes országgyűlési képviselője. Felszólalásában elmondta, hogy a helyi vállalkozások, a gazdálkodók nagy örömmel, lendülettel kezdtek hozzá az akác-, nyár- és fűzfaerdők telepítéséhez, a fafeldolgozók és egyéni vállalkozók pedig tíz- és százmillió forintokat investáltak gépbeszerzésbe, eszközvásárlásba. Az Állami Erdőgazdaság is több száz millió forintot költött, hiszen mindenképpen beszállító akart lenni. Ezen túl a kormány 200 millió forinttal támogatta külön, munkahelyteremtés céljából a tulajdonos magáncéget is. „A Közútkezelő Kht. 340 millió forintért csinált bekötőutat, illetve több helyen közreműködött abban, hogy az utak jól járhatóak legyenek. Nagyon sokba került a magyar államnak, mégis két év múlva ez a cég bezárt, az erőmű megállt, nem működik tovább, és az Állami Erdőgazdaság, a vállalkozók és a gazdálkodók néhány száz millió forintja beragadt” – hangsúlyozta Tasó László.

Fónagy János válaszában kijelentette, hogy a szocialisták által is kiemelten finanszírozott erőmű, amelynek 62 százalékos főtulajdonosa „a szocialista kötődésű” Liget Kft. volt, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. „A dél-nyírségi bioerőmű mellett a beruházók a villamos energiával kapcsolt hőtermelésből származó előny kihasználására egy 35 hektáros kertészet létrehozását tervezték, amely a végén nem épült meg. Ennek oka ismereteink szerint, hogy a befektetők és a tőkét biztosító bankok között ellentétek léptek fel, ellehetetlenült a finanszírozás, és így a kertészet üzemeltetésére felkért cégek visszaléptek az együttműködéstől.”

A Szakoly–Victoria Mahé-viszonylat

A likviditási problémák miatt a Liget Kft. ellen 2011 szeptemberében csődeljárás indult. Az állami erdészetek közül a Nyírerdő Rt.-vel szemben a Liget Kft.-nek több mint 42 millió forint, míg közvetlenül a Dél-nyírségi Bioenergia Műveknek több mint 20 millió forint tartozása áll fenn.

Fónagy államtitkár Tasó képviselőtársát tájékoztatta arról is, amit az nyilván régóta tudott, tudniillik, hogy: „A Dél-nyírségi Bioenergia Művek Liget Kft. által tulajdonolt részét egy magánvállalkozó vásárolta meg, aki jelenleg az erőmű reorganizációját tervezi, és folyamatos tárgyalásokat folytat az érintett bankokkal az erőmű további finanszírozásának lehetőségéről. A tárgyalások sikeres kimenetele megoldást jelenthet a beszállítók, közöttük az erdészetnek fennálló tartozás rendezése tárgyában is.” De mint utóbb kiderült, az új tulajdonos nem jelentett megnyugtató megoldást.

A Liget Kft.-t, ezáltal a DBM Zrt. többségi tulajdonát megszerző Associated Networks Korlátolt Felelősségű Társaságot (AN Kft.) 2010. december 10-én jegyezték be a cégbíróságon, székhelye 1032 Budapest, Kiscelli utca 7–9. szám alatt van. A cég fő tevékenysége saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése az ország különböző pontjain. Emellett a PR-kommunikáción át az ingatlanok adásvételéig, irodagépek, mezőgazdasági és egyéb gépjárművek, valamint immateriális javak kölcsönzéséig ezeregy dolog tartozik az AN Kft. tevékenységi körébe, ám erőmű üzemeltetése nincs ezek között. A cég jegyzett tőkéje 500 ezer forint, önálló képviselőre 2011. március 30-tól Imre Gyula ügyvezető jogosult, akinek bejelentett lakcíme Székesfehérváron van. Ugyancsak ott van bejegyezve Imre másik, az AN cégcsoporthoz tartozó cégének, az Intrex Kft.-nek az irodája is. (A cégcsoporthoz tartozik még a soproni székhelyű Burgklinik Kft., tevékenységi köre: egyéb humán-egészségügyi ellátás, valamint az ugyancsak Budapest, Kiscelli utcai székhelyű AN 21 Kft.) Információink szerint továbbra is a DBM Zrt. kisebbségi tulajdonosa maradt a japán Tohoku Epco, a Gea EGI Zrt., valamint a jelenleg felszámolás alatt álló Vis Zrt.

A cégnyilvántartásból az is kiderül, hogy a magyar AN Kft. cégcsoport, vagyis a biomassza-erőmű 62 százalékos tulajdonosa, a Seychelle-szigeteken bejegyzett, ugyanazon nevű társaság, az AN (Associated Networks) Ltd. többségi tulajdonában van. A Victoria Mahé, Oliver Maradan street 2. székhelyű céget 2011 májusában jegyezték be.

Az offshore cég tulajdonába került Liget Bienergia Művek Kft. először 2012. január 18-tól kért és kapott 90 napos csődvédelmet, majd az illetékes bíróság idén április 17-én újabb 90 nappal, július 16-ig hosszabbította meg a fizetési haladékot.

Szakoly, 2012. május 3.

Riporter: – Imre urat vagy a helyettesét keresem.

Biztonsági őr: – Imre úr nincs itt, a megbízottja talán bent lesz...

Riporter: – Fölhívná, jó már a vonal?

Biztonsági őr: – Már működik. Megpróbálhatom... *(telefonál, aztán a riporterhez fordul).*
Sajnos az van, hogy bemenni most se lehet. Tudja, folyik a termelés. Kijönni meg nem tud a kisleányok.

Riporter: – Legalább telefonon beszélhetnék vele?

Biztonsági őr: – Azt mondta, nem nyilatkozhat, meg van neki tiltva.

Riporter: – Meg tudná adni Imre úr mobilszámát?

Biztonsági őr: – Hááát, nem is tudom... Na jó, megkérdezem, megadhatom-e *(telefonál, aztán a fiókból egy cetlit vesz elő, és átnyújtja a riporternek, aki lemásolja a számot).*

A riporter a cikk megírásáig napokon át, a legkülönbözőbb időpontokban hívta föl a DBM Zrt. többségi tulajdonosának képviselőjét, de az sohasem vette föl, illetve azóta sem hívta vissza.

(Riportunk az Energiaklub Energia Kontroll Programja támogatásával, a Társaság a Szabadságjogokért jogi közreműködésével készült.)

2012. június 15.

Megjelent: ÉS, LVI. Évfolyam, 24. szám

http://www.es.hu/todor_janos:csodbe_ment_terv;2012-06-13.html